

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

4.6.2024

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite Lausuntopyyntö 17.5.2024: Lausuntopyyntö kalastuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 12 §:n muuttamisesta.

Asia Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto kalastuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 12 §:n muuttamisesta.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyynnön aineistoon ja lausuu asiasta kunnioittavasti seuraavaa.

SUOMEN VAPAA-AJANKALASTAJIEN KESKUSJÄRJESTÖN KANTA

Siian verkkokalastuksen solmuvälejä säädellään merellä pyydetessä valtioneuvoston kalastusasetuksella (26.11.2015/1360). Asetuksen 12§ solmuvälien säätelyn tavoitteena on ohjata siian verkkokalastusta siten, että merialueella esiintyvien erilaisten siikamuotojen (vaellussiika, karisiika) kalastus on myös ekologisesti kestävällä pohjalla ja kalavarojen luontainen elinkierto on turvattua. Vaellussiikojen ja karisiikojen eroja ovat muun muassa lisääntymisalueet (joki, meri), syönnösalueiden laajuus, vaellusten pituus, kasvupotentiaali ja sukukypsyyden saavuttamisen ikä ja koko.

Siian verkkokalastuksen ongelmana merellä on pitkään ollut vaellussiikojen kalastaminen liian pienikokoisina ennen sukukypsyyden saavuttamista. Vaellussiikat kutevat pääsääntöisesti jokialueilla ja niiden luontaiset kannat ovat vahvimpia Perämereen laskevissa joissa. Syönnösvaelluksellaan vaellussiikat liikkuvat hyvin pitkiä matkoja koko Pohjanlahden alueella. Keskenkasvuisten vaellussiikojen kalastamisen takia niiden luontainen elinkierto on ollut uhattuna ja valikoivan verkkokalastuksen takia siikojen keskikoko on pienentynyt huomattavasti. Pohjanlahdella Merenkurkussa ja sen pohjoispuolella elinvoimaisena esiintyvä meressä kuteva karisiika on tyypillisesti kasvultaan pienikokoinen ja sen elinpiiri on vaellussiikaa suppeampi. Verkkokalastuksen solmuvälien säätely tulee toteuttaa siten, että vaellussiikat voivat kasvaa lisääntymiskokoisiksi. Tästä syystä asetuksen 12§ on määritelty erilliset sallitut solmuvälit karisiian ja vaellussiian verkkokalastukseen. Karisiian verkkokalastukseen soveltuvien verkkojen solmuvälit on ilmoitettu eri leveyspiirien rajaamalla merialueilla vähintään/enintään sallittuina millimetreinä, joiden väliset koot ovat sallittuja. Vaellussiian verkkokalastukseen soveltuvien verkkojen solmuväliksi on asetettu vähintään 45 mm yleissääntönä koko merialueelle, josta suuremmat koot ovat sallittuja.

Lausuntopyynnön mukaan kalastusasetukseen esitetään lisättäväksi 12§ 6 momentti: *Edellä 4 momentin 3 kohdasta poiketen verkon solmuväli voi siikaa pyydetäessä kesä-, heinä- ja elokuussa leveyspiirien 63°30'N ja 62°30'N välisillä vähintään 20 metrin syvyisillä (keskisyvyys) merialueilla olla vähintään 38 millimetriä vuosina 2024 ja 2025.*

Mikäli solmuvälin säädös olisi pelkästään *vähintään 38 millimetriä*, se mahdollistaisi käytännössä siian verkkokalastuksen Merenkurkun alueella kaikilla verkkojen solmuväleillä 38 millimetristä suurempaan suuntaan osassa syvyysvyöhykkeitä. Tällöin uusi solmuvälin säädös olisi osalla Merenkurkun aluetta siikakantojen elvyttämisen näkökulmasta huonompi kuin aiempi 1.7.2024 vanheneva 40 millimetrin solmuvälin säädös, koska pienin sallittu solmuväli pienenesi 38 millimetriin. Tutkimusten mukaan esimerkiksi 43 millimetrin solmuvälin verkko pyytää lähes pelkästään vaellussiikaa, jonka pyytämistä keskenkasvuisena tulee välttää.

SVK:n näkemyksen mukaan kalastusasetuksen 12§ 6 momentin sisältöä pitää muuttaa vastaamaan 12§ muiden momenttien muotoilua ja säätää kyseisellä alueella karisiian pyyntiin sopiville verkon solmuväleille sekä pienin että suurin sallittu solmuväli. SVK:n esitys 6 momentin säädöstekstiksi: *Edellä 4 momentin 3 kohdasta poiketen verkon solmuväli voi siikaa pyydetäessä kesä-, heinä- ja elokuussa leveyspiirien 63°30'N ja 62°30'N välisillä vähintään 20 metrin syvyisillä (keskisyvyys) merialueilla olla vähintään 38 millimetriä ja enintään 40 millimetriä vuosina 2024 ja 2025.*

TAUSTAA

Vuonna 2013 aloitetun siian verkkokalastuksen solmuvälien säätelyn pullonkaulaksi muodostui Merenkurkun alueelle annettu perusteeton poikkeava säädös, joka mahdollisti vaellussiian verkkokalastuksen kaikkea muuta merialuetta pienemmällä 40 millimetrin verkon solmuvälillä. Merenkurkun pohjoispuolella ja eteläpuolella vaellussiian verkkokalastuksessa on käytetty minimissään 45 millimetrin solmuvälin verkkoja, jotka mahdollistavat vaellussiikojen kasvun sukukypsäksi. SVK kritisoi lausunnoissaan jo yli kymmenen vuotta sitten 40 millimetrin solmuvälin poikkeusta Merenkurkun alueelle perusteettomaksi, koska tieteellistä näyttöä tuolloin väitetystä Merenkurkun verkkokalastuksen siikasaaliin koostumisesta paikallisista siikakannoista ei ollut. Merenkurkun alueen vaellussiian verkkokalastuksen säädösten muuttaminen vastaamaan muita merialueita kesti erilaisine siirtymäaikoineen 11 vuotta ja 45 millimetrin solmuväli tulee voimaan alueella 1.7.2024. Luonnonvarakeskuksen tekemien tutkimusten mukaan alueen siikasaalis ei koostunut pääosin paikallisista siikakannoista, vaan suurelta osin keskenkasvuisista vaellussiioista.

Lausunnolla olevan kalastusasetuksen 12§ muutoksen tarkoitus on mahdollistaa Merenkurkussa paikallisen karisiian verkkokalastus nykyiseen tieteelliseen näyttöön perustuen kestäväällä tavalla. Luonnonvarakeskuksen julkaisun *Merikutuisen siian verkkokalastuksen säätely Merenkurkussa (2024)* mukaan yli 20 metrin syvyysvyöhykkeellä 38-40 millimetrin solmuvälin verkoilla kalastettaessa siikasaaliista suurin osa paikallista karisiikaa kesä-, heinä- ja elokuussa. Julkaisu on osittain vielä keskeneräinen ja siitä puuttuu DNA-tutkimuksilla varmistettavat eri siikamuotojen määritykset. Tutkimuksessa käytössä olleet verkkosaaliiden näytemäärät jäivät hyvin pieniksi ja voivat aiheuttaa virhettä tuloksiin. Näistä syistä tutkimuksen tuloksia voidaan pitää vain suuntaa antavina ja tutkimusta tulee jatkaa tulosten varmistamiseksi. Toisaalta tutkimus edustaa parasta nyt saatavilla olevaa tieteellistä tietoa alueen siiankalastuksen verkkosaaliin koostumuksesta.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Petter Nissén (valmistelija)
kalatalousasiantuntija

Olli Saari
toiminnanjohtaja